

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 1 februari 1935 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare medel för budgetåret 1934/1935 till statliga och statskommunala reservarbeten.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 9 januari 1935 dagtecknad proposition, nr 29, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva att, utöver det för budgetåret 1934/1935 under Utgifter för kapitalökning, Fonden för förslag till statsverket, tillgängliga reservationsanslaget till statliga och statskommunala reservarbeten, må till bestridande av kostnaderna för de med anslaget avsedda ändamålen tagas i anspråk ett belopp av högst 20,000,000 kronor från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

För innevarande budgetår har under Utgifter för kapitalökning, IV. Fonden för förslag till statsverket, till statliga och statskommunala reservarbeten anvisats ett reservationsanslag av 46 miljoner kronor, att utgå av lånemedel. Vid budgetårets ingång förefanns å de medel, som för nästföregående budgetår anvisats för samma ändamål, en reservation av 7.7 miljoner kronor. Om härifrån dragas 5.5 miljoner kronor, utgörande i statens arbetslöshetskommissions rörelse bundna tillgångar, uppgår det för statliga och statskommunala reservarbeten vid ingången av löpande budgetperiod disponibla beloppet till (46 + 2.2) 48.2 miljoner kronor.

Vid anmälan i årets statsverksproposition av frågan om beräkande av anslag till bekämpande av arbetslösheten (femte huvudtiteln, punkt 18) omnämnde departementschefen, att statens arbetslöshetskommission i skrivelse den 30 november 1934 beräknat, att medelsbehovet för löpande budgetår till statliga och statskommunala reservarbeten komme att överstiga de därför disponibla medlen, samt hemställt om vidtagande av åtgärder för tillgodoseende av nämnda medelsbehov.

Enligt kommissionens uppskattning skulle statens kostnader för statliga och statskommunala reservarbeten under budgetåret 1934/1935 belöpa sig till omkring 67.4 miljoner kronor och således med 19.2 miljoner kronor överstiga det för ändamålet disponibla, i det föregående angivna beloppet. Då kommissionen emellertid beräknat, att till avlöningar åt vägingenjörassistenter skulle åtgå ett belopp av 0.1 miljon kronor, skulle en anslagsförstärkning av 19.3 miljoner kronor erfordras. På grund av beräkningarnas osäkerhet, främst med hänsyn till svårigheterna att beräkna under budgetåret utfallan-

de materialbidrag, har kommissionen avrundat beloppet till 20 miljoner kronor.

Kommissionen har slutligen framhållit, att behovet av förstärkningsanslag torde komma att göra sig gällande under februari månad 1935.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Ehuru den förbättring av arbetslöshetsläget, som under senare delen av föregående budgetår kunde skönjas, fortsatt under hösten, ha de medel, som ställts till arbetslöshetskommissionens förfogande för statliga och statskommunala reservarbeten, icke visat sig tillräckliga. Anledningen härtill är, att kommissionen i anslutning till av statsmakterna meddelade direktiv låtit sig angeläget vara att bereda arbetslinjen en dominerande ställning vid hjälpverksamheten. Medan till grund för anslagsberäkningarna för innevarande budgetår lagts antagandet, att i genomsnitt 24,000 arbetslösa skulle sysselsättas i statliga och statskommunala reservarbeten, har denna siffra väsentligen överskridits. Enbart i statliga reservarbeten ha sålunda under månaderna juli—november sysselsatts genomsnittligt 25,000 arbetslösa, och de statskommunala reservarbetena ha i genomsnitt under samma tid omfattat inemot 15,000 arbetslösa. De med bidrag av statsmedel bedrivna reservarbetena ha alltså under nämnda period sysselsatt tillsammans i det närmaste 40,000 arbetslösa. Samtidigt har kontantunderstödsverksamheten avsevärt begränsats. Vid ingången av år 1934 omfattade denna verksamhet inemot 61,000 arbetslösa. Siffran hade vid slutet av budgetåret 1933/1934 sjunkit till omkring 21,000. Under den tilländalupna delen av innevarande budgetår har antalet med kontantunderstöd bisprungna uppgått till i genomsnitt 10,000.

Under dessa omständigheter är det givetvis icke ägnat att överraska, att de anslagna medlen icke visat sig tillräckliga för reservarbetsverksamhetens bedrivande under hela budgetåret. Beträffande det ytterligare medelsbehovet, av kommissionen uppskattat till 20 miljoner kronor, synes det visserligen sannolikt, att arbetslösheten i fortsättningen av budgetåret skall ytterligare nedgå och att i följd härav det beräknade beloppet för reservarbeten torde få anses tilltaget i överkant. Med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna saknar jag dock anledning att vid fixerandet av beloppet avvika från kommissionens beräkningar. Givet är att Kungl. Maj:t ställer medel till kommissionens förfogande allenast i den mån så finnes av omständigheterna påkallat.

På sätt chefen för finansdepartementet tidigare vid behandlingen av finansplanen för budgetåret 1935/1936 anfört, torde medel för ändamålet lämpligen böra beredas av förslagsanslaget till oförutsedda utgifter för innevarande budgetår. En dylik anordning innebär, att utgifterna i verkligheten komma att bestridas av kassafonden.

Utskottet. Anledningen till att de medel, som för innevarande budgetår ställts till statens arbetslöshetskommissionens förfogande för statliga och statskommunala reservarbeten, icke räckt till är, såsom departementschefen framhållit, att söka däri, att kommissionen i anslutning till statsmakternas meddelade direktiv låtit sig angeläget vara att bereda arbetslinjen en dominerande ställning vid hjälpverksamhetens bedrivande. Till följd härav har kontantunderstödsverksamheten kunnat icke obetydligt inskränkas. Departementschefen har också i statsverkspropositionen (femte huvudtiteln, punkt 18) uppgivit, att arbetslöshetskommissionen räknade med att å det under femte huvudtiteln upp-

förda anslaget till bekämpande av arbetslösheten, varifrån kontantunderstöden bestridas, skulle vid budgetårets slut förefinnas en reservation av omkring 3.5 miljoner kronor.

Då sålunda de statliga och statskommunala reservarbetena erhållit en omfattning, som betydligt överstigit vad man vid anslagets beviljande räknat med, hava de anslagna medlen visat sig otillräckliga. Utskottet har med hänsyn härtill ansett sig böra tillstyrka, att åtgärder vidtagas för tillgodo-seende av medelsbehovet under återstoden av budgetåret. På sätt Kungl. Maj:t föreslagit, torde de erforderliga medlen böra beredas av innevarande budgetårs förslagsanslag till oförutsedda utgifter. Arbetslöshetskommissionens uppskattning av medelsbehovet har utskottet ansett sig kunna godtaga. Utskottet vill härvid erinra om departementschefens uttalande, att Kungl. Maj:t givetvis komme att ställa medel till kommissionens förfogande allenast i den mån så finnes av omständigheterna påkallat.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet alltså,

att riksdagen må medgiva, att, utöver det för budgetåret 1934/1935 under Utgifter för kapitalökning, Fonden för för-lag till statsverket, tillgängliga reservationsanslaget till stat-liga och statskommunala reservarbeten, må till bestridan-de av kostnaderna för de med anslaget avsedda ändamålen tagas i anspråk ett belopp av högst 20,000,000 kronor från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförut-sedda utgifter.

Stockholm den 1 februari 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Walles*, *Bergström*, *Theelin*, *Nylander*, *Nilsson* i Fredriks-fält, *Pålsson*, *Pauli* och *von Heland*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Jans-son*, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Olofsson* i Digernäs, *Skoglund*, *Aronson* och *Svedberg*.
